

Αξιότιμε κ. Διευθυντά,
Αξιότιμε πρόεδρε και μέλη του Συνδέσμου Γονέων του Τσιρείου Γυμνασίου,
Αγαπητοί γονείς,

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΛΕΤΟΥΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Σε αρκετούς μαθητές της πρώτης τάξης παρουσιάζονται από τις πρώτες κιόλας μέρες φοίτησής τους στο Γυμνάσιο προβλήματα προσαρμογής και άγνοιας του ορθού τρόπου μελέτης .

Το θέμα της μελέτης των παιδιών είναι ουσιώδες καθώς από τη μελέτη εξαρτάται η επίδοση στο σχολείο, οι γνώσεις τους και οι επιτυχίες ή αποτυχίες τους σε εξετάσεις που επηρεάζουν το μέλλον τους.

Ασφαλώς δεν υπάρχουν συνταγές για τον τρόπο με τον οποίο οι γονείς μπορούν να βοηθούν τα παιδιά στα μαθήματά τους γιατί κάθε παιδί είναι διαφορετικό από τα άλλα όπως και οι συνθήκες διαφέρουν από τη μια οικογένεια στην άλλη. Ωστόσο μερικοί γενικοί κανόνες ίσως είναι βοηθητικοί και αυτούς παραθέτουμε .

- Δημιουργία σταθερού και οργανωμένου χώρου για μελέτη και εργασία.
- Κατάλληλος φωτισμός, αερισμός και θερμοκρασία χώρου μελέτης.
- Περιβάλλον παραγωγικό για μάθηση. Όχι τηλεόραση, ραδιόφωνο, τηλέφωνο, Η.Υ.
- Αναγνώριση , εκτίμηση και μελέτη όλων ανεξαιρέτα των μαθημάτων. Δεν κατατάσσουμε τα μαθήματα σε σημαντικά και χρήσιμα και λιγότερο σημαντικά.
- Καλές συνήθειες που αφορούν στη μελέτη τους .Όχι συνεχή διαλείμματα.
- Όχι facebook, τηλεόραση, μεγάλα τηλεφωνήματα κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων . Δε βοηθούν το παιδί να ξαναπεράσει στο γραφείο του ανανεωμένο και έτοιμο για μελέτη.

Έστω και αν όλες οι συνθήκες στο σπίτι είναι ευνοϊκές πολλά παιδιά όμως αγνοούν τον ορθό τρόπο μελέτης και ενώ μελετούν-πολλές φορές για ώρες- η προσπάθειά τους δεν αποδίδει με αποτέλεσμα να απογοητεύονται. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εξηγούν αναλυτικά στα παιδιά πώς να μελετούν το κάθε μάθημα και οι γονείς να υπενθυμίζουν συνεχώς στα παιδιά τους την τακτική που πρέπει να ακολουθούν στη διάρκεια της μελέτης τους. Προσοχή όμως! Δεν πρέπει να μελετούν εκείνοι στη θέση των παιδιών τους γιατί και αχρείαστο και επιβλαβές είναι. Μαθαίνουν με αυτό τον τρόπο τα παιδιά να μην έχουν πρωτοβουλία, να επιζητούν τον εύκολο τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων τους, να μη χρησιμοποιούν τη σκέψη τους. Ένας διακριτικός έλεγχος εκ μέρους των γονιών αν το παιδί έχει μελετήσει είναι αρκετός. Πιστεύοντας ότι ο βαθμός εμπλοκής και συνεργασίας των γονέων με το σχολείο και τους διδάσκοντες ενισχύει τη σχολική επιτυχία θα εστιάσω την προσοχή μου στο πιο πάνω πρόβλημα –άγνοια των ορθών τρόπων μελέτης- και θα εισηγηθώ τρόπους για από κοινού αντιμετώπισή του.

Γενικές αρχές

- Οργάνωση και προγραμματισμός

Η μελέτη όσο απλά και να είναι τα μαθήματα είναι επιστημονική και σοβαρή εργασία , γι' αυτό οπωσδήποτε χρειάζεται μέθοδο, τον κατάλληλο τρόπο.

_Πολλές φορές ενώ οι μαθητές μελετούν δεν μαθαίνουν ή ενώ νομίζουν πως έμαθαν δεν αποδίδουν την επόμενη μέρα.

Πρώτα-πρώτα πρέπει τα παιδιά να δεχτούν-πολλές φορές μετά από αρκετή συζήτηση με γονείς και καθηγητές- ότι δεν υπάρχει άλλος τρόπος για μάθηση πλην της μελέτης. Όσο έξυπνος και να είναι κάποιος, πρέπει να κοπιάζει, να μελετά συνέχεια και συστηματικά. Κανείς δεν μαθαίνει οτιδήποτε, αν δεν το καταλάβει, η αποστήθιση ξερών γνώσεων είναι κόπος άδικος. Ούτε είναι αρκετή η μισή μάθηση, το «περίπου». Πρέπει να κατανοούν καλά, να μαθαίνουν χορταστικά, να κάνουν τη μάθηση κτήμα τους.

- Καθημερινή ,συνεχής μελέτη. Όχι μελέτη μόνο πριν το διαγώνισμα
- Προσοχή στις οδηγίες των καθηγητών για τον τρόπο μελέτης και επίλυσης των ασκήσεων.
- Μελέτη της θεωρίας, κατανόηση του μαθήματος και μετά επίλυση των ασκήσεων. Όχι στείρα απομνημόνευση.
- Εύρεση πληροφοριών και από άλλες πηγές, εκτός σχολικού βιβλίου.

Τώρα, όσον αφορά στο βιβλίο , πρέπει να γίνεται μια πρώτη ανάγνωση όλου του μαθήματος, για να έχουμε μια συνολική άποψη του περιεχομένου του κεφαλαίου. Στη συνέχεια το διαβάζουμε τμηματικά παράγραφο- παράγραφο ή ενότητα-ενότητα υπογραμμίζοντας τα κύρια σημεία και προσπαθώντας να τα κατανοήσουμε.

➤ Υποβοηθητικά στοιχεία μελέτης: σημειώσεις, χάρτες, διαγράμματα,πίνακες
Τονίζω το θέμα των σημειώσεων, υπογραμμίσεων, μικρών περιλήψεων, απαντήσεων στις ερωτήσεις που έχουν, γιατί έχει μεγάλη σημασία. Για να γίνει αυτή η εργασία σημαίνει πως οι μαθητές κατάλαβαν το νόημα, τα κύρια σημεία, τη λογική σχέση των νοημάτων μεταξύ τους, , είναι πια δική τους δημιουργική εργασία και έτσι η μάθησή τους δεν είναι μηχανική, δεν παπαγαλίζουν , ούτε θα τα ξεχάσουν όλα ως την άλλη μέρα. Τέτοιες σημειώσεις, περιλήψεις, υπογραμμίσεις θα τους είναι πολύ χρήσιμες κατά τις επαναλήψεις.

Πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι ο κάθε άνθρωπος έχει το δικό του «τύπο μάθησης» και να βοηθούμε τα παιδιά μας να τον ανακαλύψουν. Άλλοι τύποι είναι οπτικοί, προτιμούν να διαβάζουν και να υπογραμμίζουν, άλλοι είναι ακουστικοί ενώ άλλοι προτιμούν να γράφουν και να κρατούν σημειώσεις. Οι περισσότεροι βέβαια είναι τύποι μικτοί. Μαθαίνουν δηλαδή ευκολότερα και διαβάζοντας και γράφοντας και βέβαια δοκιμάζοντας κάποια στιγμή να πουν αυτά που νομίζουν πως έμαθαν.

Η γραπτή εργασία πρέπει να γίνεται στο τέλος της μελέτης, όταν ο μαθητής έχει κατανοήσει και εμπεδώσει το μάθημά του. Οι πιο πολλοί μαθητές μόλις αρχίζουν να μελετούν γυρεύουν να βρουν πού το γράφει, πού γράφει δηλ. την απάντηση το βιβλίο και μετά την αντιγράφουν χωρίς ουσιαστικά να έχουν μάθει τίποτα.

Επειδή το μάθημα τους είναι μέρος μιας μεγαλύτερης ενότητας πρέπει από την αρχή να εθιστούν να κάνουν συγκρίσεις, συσχετίσεις με τα προηγούμενα ή και με άλλα μαθήματα, π.χ. Ιστορία με τα Αρχαία ή την Αρχαιογνωσία, Γεωγραφία, Θρησκευτικά κ.ά. π.χ διδάχτηκαν στην Ιστορία Μυκηναϊκό πολιτισμό. Πού τον ξαναείδαμε; Στον Όμηρο, στην Οδύσσεια , στον τρωικό πόλεμο.

Ο τρόπος αυτός μελέτης εφαρμόζεται με επιτυχία στην Ιστορία και σε όλα σχεδόν τα θεωρητικά μαθήματα. Υπάρχουν επίσης κάποιες απλές ερωτήσεις που μπορεί να κάνει το παιδί , για να αρχίσει να εντοπίζει μόνο του τα κύρια σημεία είτε τουβιβλίου είτε των πηγών.

1. Τι ; π'χ. Τι είναι αυτό για το οποίο διαβάζω

2. Πώς; Πώς έγιναν

3. Πού; Εντοπίζω τον τόπο

4. Πότε; Εντοπίζω το χρόνο

5. Γιατί; Αυτή είναι ίσως η σπουδαιότερη των ερωτήσεων. Με την απάντηση στην ερώτηση αυτή αιτιολογώ, ερμηνεύω γεγονότα, φαινόμενα, καταστάσεις. Με αυτή θεμελιώνεται η γνώση. Η απάντηση είναι πιο σημαντική, όταν δε βγαίνει καθαρά από τα κείμενα, αλλά τη βγάζει ο ίδιος ο μαθητής κρίνοντας με βάση αυτά που μελέτησε. Αν μπορεί να το κάνει αυτό, σημαίνει πως κατάλαβε, πως έμαθε. Αφού με τον πιο πάνω τρόπο θεμελιώσουμε τη γνώση, θα προσπαθήσουμε να βρούμε τις συνέπειες ενός γεγονότος, τα αποτελέσματά του. Πρέπει δε να έχουμε υπόψη ότι σε μαθήματα όπως π.χ. Ιστορία πέρα από τις γνώσεις υπάρχει και η δυνατότητα προσωπικής κρίσης, π.χ. στο χαρακτηρισμό ενός ηγέτη δεν καταλήγουμε κατ' ανάγκη όλοι στο ίδιο συμπέρασμα, ούτε στην ίδια διατύπωση ούτε και καταλήγουμε από τον ίδιο δρόμο. Τούτο συμβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις και σε όλα τα μαθήματα που κάνουμε ερμηνεία αξιολογώντας τα δεδομένα μας. Ένα μάθημα που τα παιδιά διδάσκονται για πρώτη φορά στο Γυμνάσιο, χωρίς να έχουν καμία προηγούμενη εμπειρία είναι το μάθημα **των Αρχαίων Ελληνικών** που συχνά τα τρομάζει. Όμως αν το μελετούν από την αρχή ορθά οι δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν είναι ελάχιστες. Το μάθημα στην πραγματικότητα αποτελείται από **την Αρχαία Γραμματεία-Ομήρου Οδύσσεια και την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα**.

Το μάθημα της **Οδύσσειας** συνήθως ευχαριστεί τους μαθητές, αφού οι πλείστοι γνωρίζουν το μύθο (από άλλα βιβλία, από κινούμενα σχέδια και κινηματογραφικές ταινίες). Αυτό τους κάνει να αισθάνονται άνετα και αρκετές φορές να μη μελετούν.

- Πρώτα-προσεκτική ανάγνωση κειμένου-πρώτη επαφή με το κείμενο.
- Διάβασμα με βάση τα σημεία της στίξης και όχι το τέλος του στίχου
- Ξανά προσεκτική ανάγνωση με στόχο την κατανόηση
- Μελέτη των σημειώσεών τους και επίλυση ασκήσεων.

Πρέπει να υπενθυμίσω ότι οι ερωτήσεις Τι; Πώς; Πού; Πότε; Γιατί; που είδαμε πιο πριν μπορούν να εφαρμοστούν και στο μάθημα αυτό.

Πρέπει να προσέχουν ιδιαίτερα στην τάξη και να ακολουθούν τις οδηγίες των καθηγητών τους τόσο στην τάξη όσο και στη μελέτη στο σπίτι για το μάθημα των **Αρχαίων Ελληνικών**. Δεν απομνημονεύουμε τη μετάφραση των κειμένων.

Μαθαίνουμε το λεξιλόγιο και καταλαβαίνουμε τι μεταφράζουμε. Όταν έχουμε γραμματική ή συντακτικό προσπαθούμε να κατανοήσουμε το φαινόμενο, να μάθουμε ό,τι έχουμε διδαχθεί και τελευταίες κάνουμε τις ασκήσεις για εμπέδωση των φαινομένων. Βασικό είναι τα παιδιά να προσέχουν στην τάξη, να διαβάζουν το κείμενό τους προσεκτικά και να λύουν τις ασκήσεις τους. Αν δυσκολευτούν στην επίλυση των ασκήσεών τους πρέπει να μην ντρέπονται να ρωτούν τον καθηγητή τους τις απορίες τους στο επόμενο μάθημα.

Στο μάθημα της **Λογοτεχνίας** η κατανομή της ύλης γίνεται σε θεματικές ενότητες που συνεχίζουν ή και συμπληρώνουν τις αντίστοιχες του δημοτικού. Το βάρος ωστόσο καθώς μεταβαίνουμε σε ωριμότερη ηλικιακά εκπαιδευτική βαθμίδα, ρίχνεται εξίσου και στην εφαρμοσμένη θεωρία, στα στοιχεία δηλαδή που αφορούν στον γραμματικό και γραμματολογικό κώδικα της Λογοτεχνίας. (π.χ. αν διδάσκονται δημοτικό τραγούδι θα μάθουν και στοιχεία μετρικής του, τον ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο, αν διδάσκονται ποίημα που είναι σονέτο θα μάθουν τα χαρακτηριστικά του, αν είναι αφήγηση ποιος αφηγείται, σε ποιο πρόσωπο κ. ά).

Για την Α΄ Γυμνασίου υπάρχουν 3 θεματικές ενότητες και επιλέγονται κείμενα που τις αφορούν. Το καινούργιο στοιχείο είναι η συνεξέταση των κειμένων π.χ. βλέπουμε μαζί δύο κείμενα που έχουν κοινό θεματικό άξονα, π.χ. σχολείο και σχολική ζωή, συγκρίνουμε και βρίσκουμε ομοιότητες και διαφορές. Οι μαθητές πρέπει να διαβάσουν προσεκτικά τα κείμενα να τα κατανοήσουν, στη συνέχεια να διαβάσουν τις σημειώσεις τους και στο τέλος να κάνουν τις ασκήσεις τους.

Για τα **Μαθηματικά** που είναι ένα μάθημα που ανήκει στις θετικές επιστήμες πρέπει να τονισθούν τα εξής: Τα Μαθηματικά είναι μια παραγωγική επιστήμη δηλ. στηρίζονται σε γενικές αρχές(θεωρήματα, αξιώματα) που εφαρμόζονται σε όλες τις επιμέρους περιπτώσεις. Έχουμε επομένως μια αλυσιδωτή εξάρτηση. Το κάθε τι στηρίζεται πάνω στα προηγούμενα. Δεν μπορούμε να προχωρήσουμε, αν έχουμε κάτι που δεν καταλάβαμε καλά προηγουμένως. Γι αυτό πρέπει να προσέχουν συνεχώς, να ζητούν εξηγήσεις για ό,τι δεν κατάλαβαν καλά, να μελετούν καλά τη θεωρία πριν επιχειρήσουν να λύσουν ασκήσεις. Δεν θα πρέπει να αποστηθίζουν τίποτε χωρίς να το κατανοούν. Βέβαια θα χρειαστεί να αποστηθίσουν ίσως κάποιους μαθηματικούς τύπους που θα τους πει ο καθηγητής τους.

Όποιο μάθημα όμως και αν έχουν τα παιδιά πρέπει να ξέρουν ότι η μελέτη τους στο σπίτι βασίζεται στην εργασία που γίνεται στην τάξη γι' αυτό πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά κατά τη διάρκεια της παράδοσης. Στην τάξη βρίσκονται για να μάθουν, όχι για να είναι παρόντες. Πρέπει να προσέχουν, να ακούν τις οδηγίες του καθηγητή να σημειώνουν ό,τι πρέπει, να ζητούν επίλυση των αποριών τους. Επίσης όποιο μάθημα και αν έχουν πρέπει να γνωρίζουν και να αποδεχτούν ότι η μελέτη απαιτεί χρόνο και κόπο. Δεν κάνω τις ασκήσεις βιαστικά, για να τελειώσω. Γράφω ολοκληρωμένες απαντήσεις, ελέγχω και ξαναδιαβάζω τη δουλειά μου.

Μελέτη για το διαγώνισμα

Οι μαθητές τραγικοποιούν τα πράγματα με το διαγώνισμα και δημιουργούν έτσι ψυχική κατάσταση κάθε άλλο παρά ευνοϊκή για επιτυχία. Το διαγώνισμα δεν είναι τίποτε περισσότερο από τη συνηθισμένη εξέταση στα κύρια σημεία του μαθήματος, απλώς η εξέταση γίνεται γραπτώς. Έχει μάλιστα εδώ ο μαθητής την ευχέρεια να συγκεντρωθεί, να σκεφτεί και να ελέγξει αυτά που γράφει. Το διαγώνισμα είναι ένα ακόμη μέσο για να κριθεί πιο αντικειμενικά ο μαθητής και να εξακριβώσει ο καθηγητής αν το μάθημα έγινε κατανοητό. Δεν είναι το παν της αξιολόγησης. Αν ο μαθητής αποβάλει τον αδικαιολόγητο φόβο, την ταραχή, αποφύγει το ξενύχτι και την υπερβολική σε διάρκεια μελέτη την προηγούμενη μέρα του γραπτού έχει κάθε δυνατότητα να επιτύχει. Όποιος δεν έχει αυτοπεποίθηση, και δεν πιστεύει ίτι θα γράψει καλά, είναι πολύ φυσικό, να μη γράψει. Ούτε επιτρέπεται να παραμελούνται τα άλλα μαθήματα την ημέρα του διαγωνίσματος. Όταν μελετούμε σωστά και σε καθημερινή βάση, όταν έχουμε ψυχική ηρεμία και αυτοκυριαρχία, η επιτυχία είναι βεβαία. Ο βαθμός του διαγωνίσματος έχει σημασία, όμως μεγαλύτερη σημασία έχει η καθημερινή εξέταση και η όλη εργασία των μαθητών. Επίσης το ενδιαφέρον και η προσπάθεια και η συμμετοχή του μαθητή.

Αγαπητοί γονείς,

Ο στόχος είναι κοινός. Σχολική επιτυχία και αξιοποίηση των δυνατοτήτων των παιδιών σας, των δικών μας παιδιών. Σας θέλουμε λοιπόν αρωγούς και συνεργάτες. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.